

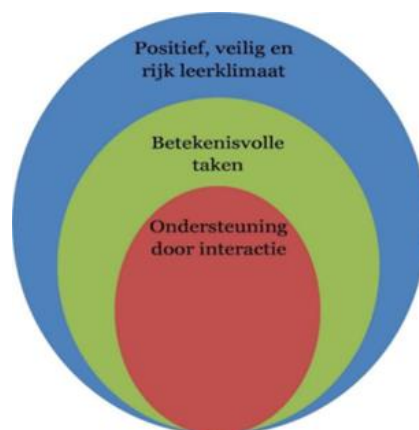
Infociche Krachtige leeromgeving

Functioneel meertalig leren in het secundair onderwijs

Entiteit

Contactpersoon

Een belangrijke succesfactor bij het verkennen en inzetten van talige diversiteit is de mate waarin die ingebed is in een krachtige leeromgeving^{1 2}. Talige diversiteit kan gezien worden als één aspect van een krachtige leeromgeving. Het functioneel inzetten van thuistalen is nooit een doel op zich, maar een middel om de leeromgeving nog krachtiger te maken³.

¹ Gysen, S., Rossenbacker, K., & M. Verhelst (1999). *KOBI-TV. Kleuterobservatie-instrument Taalvaardigheid*. Leuven: Centrum voor Taal en Migratie, Steunpunt NT2.

² Verhelst, M. (2006). *A box full of feelings: Promoting infants' second language acquisition all day long*. In: K. Van den Branden (red.), *Task-based language education: from theory to practice*, Cambridge Applied Linguistics Series, 197-216. Cambridge: Cambridge University Press.

³ Ramaut, G., Sierens, S., Bultynck, K., *Evaluatieonderzoek van het project 'Thuis taal in onderwijs'*. Een onderzoek in opdracht van het Departement Onderwijs en Opvoeding van de Stad Gent, 2013.

1. Een veilig en positief klasklimaat⁴

Onderzoek toont aan dat leerlingen die tot dominante taalgroepen behoren zich vaak meer op hun gemak voelen. Ze durven zich makkelijker te uiten. Ze voelen zich gesteund door de groep.

Minderheidsgroepen plaatsen zich makkelijker op de achtergrond, tonen minder spreekdurf en zijn soms beschaamd om zich in hun thuistaal uit te drukken⁵.

De visie van de school en in het bijzonder de houding van de leerkracht tegenover minderheidstalen bepalen sterk de spreekdurf van een leerling.

De volgende ingrediënten zijn hierbij essentieel:

- een waarderende houding waarbij de leerkracht niet enkel open en nieuwsgierig is ingesteld tegenover de minderheidstalen in de klas, maar ook over de nodige kennis en vaardigheden beschikt,
- het kunnen inspelen op de inbreng van de leerlingen en
- zorg voor het welbevinden van alle leerlingen, waarbij ze zichzelf kunnen zijn en hun talige diversiteit niet hoeven te verbergen, zich goed, veilig, competent en gewaardeerd voelen, waarin de leerlingen risico's en initiatief durven nemen, fouten mogen maken, durven te experimenteren, eigen inbreng mogen doen.

2. Betekenisvolle taken⁶

Hoe echter de taak, hoe groter de kans dat die de leerlingen aanspreekt. Gaat het ergens over? Wordt er aan iets gewerkt dat aansluit bij de realiteit van de leerlingen? M.a.w. het gevoel dat wat geleerd wordt "ertoe doet". Als leerlingen dit gevoel ervaren, wordt hun motivatie zeer nadrukkelijk beïnvloed.

> Kenmerken van betekenisvolle taken:

— Functioneel

Bij functionele taken plaatst de leerkracht zijn of haar leerlingen in een bepaalde situatie die het lezen, schrijven, rekenen noodzakelijk maakt. De leerkracht ondersteunt leerlingen door ze gebruik te laten maken van thuistaal en taalvariëteiten. De taal die leerlingen hanteren, is (even) ondergeschikt aan het centrale lesdoel.

— Uitdagend

Een uitdagende taak is niet te moeilijk, maar ook niet te gemakkelijk. De leerling moet er een haalbare uitdaging in zien. Door te differentiëren en hulpbronnen (zoals talige diversiteit) aan te bieden, maakt de leerkracht taken uitdagend voor alle leerlingen, wat ervoor zorgt dat de lat hoger kan worden gelegd.

— Authentiek

Bij een authentieke taak probeert de leerkracht een zo realistisch mogelijke leercontext te creëren. De leerkracht streeft ernaar om de link te leggen naar de wereld buiten de school. De leerlingen moeten opdrachten uitvoeren die zo nauw mogelijk aansluiten bij de maatschappelijke werkelijkheid. Talige diversiteit maakt daar deel van uit. Het is dan ook belangrijk om die te integreren in de opdrachten. Op deze manier wordt het leerproces verrijkt.

— Gericht op de betrokkenheid van alle leerlingen

Leerlingen zijn divers en vragen een diverse aanpak. Dat kan door rekening te houden met de leerstijlen van alle leerlingen, de leefwereld van alle leerlingen, de meervoudige intelligenties en dus ook de talige diversiteit van leerlingen. Het is veeleer een houding die, eens aangenomen, de

⁴ <http://www.metrotaal.be/de-klas/een-veilig-en-positief-klasklimaat>, geraadpleegd op 24/07/2018

⁵ Ramaut, G., Sierens, S., Bultynck, K., *Evaluatieonderzoek van het project 'Thuistaal in onderwijs'. Een onderzoek in opdracht van het Departement Onderwijs en Opvoeding van de Stad Gent, 2013.*

⁶ <http://www.metrotaal.be/de-klas/betekenisvolle-taken>, geraadpleegd op 24/07/2018

differentiatie een stuk haalbaarder maakt.

3. Interactie en samenwerking⁷

Het leerpotentieel van de activiteiten wordt verhoogd doordat de leerlingen in interactie gaan met elkaar en met de leerkracht. De leerkracht moedigt aan, denkt hardop na, reflecteert over allerlei aspecten, gaat in gesprek, blikt terug, probeert mee problemen op te lossen, geeft nieuwe impulsen of ideeën, toont voor en gebruikt daarbij veel taal. De leerkracht volgt actief op of de leerling die taal begrijpt en probeert de leerling te ondersteunen als die zelf iets wil zeggen.

Zo dragen de interactieve en coöperatieve werkvormen ertoe bij dat uiteenlopende perspectieven aan bod komen en er meer interactie ontstaat. Door in heterogene groepen te werken en daarbij verschillende perspectieven aan bod te laten te komen, kan ook de kennisopbouw versterkt worden.

Meer lezen:

- > Bogaert N., Van den Branden, K., 2010. *Handboek taalbeleid secundair onderwijs, acco.*
- > <http://www.diversiteitinactie.be/themas/taaldiversiteit/professionalisering/schooltaalvaardigheid/een-krachtige-taalleeromgeving>
- > <http://www.metrotaal.be/de-klas>
- > <https://edinaplatform.eu/differentiation/introductie/four-elements-to-create-a-powerful-learning-environment>

⁷ <http://www.metrotaal.be/de-klas/interactie-en-samenwerking>, geraadpleegd op 24/07/2018